

Fremsat den 30. oktober 2020 af Mette Thiesen (NB), Peter Seier Christensen (NB),
Lars Boje Mathiesen (NB) og Pernille Vermund (NB)

Forslag til folketingsbeslutning

om en kompensationsordning til borgerne for kommunernes sagsbehandlingsfejl og fristoverskridelser på socialområdet

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at fremsætte den nødvendige lovgivning, der skal tilvejebringe et retskrav for borgerne til at blive kompenseret for kommunernes sagsbehandlingsfejl og fristoverskridelser på socialområdet. Kompensationsordningen skal indebære en effektiv og konsekvent implementering af følgende fire initiativer:

1. En dagsafgift på 500 kr. pr. døgn for kommunernes overskridelse af sagsbehandlingsfrister. Afgiften tilfalder borgeren.
2. En kompensation til borgeren i form af overførsel af den fulde berigelse eller besparelse, kommunen har opnået ved at træffe en forkert eller ulovlig afgørelse.
3. En kompensation til borgeren for ikkeøkonomiske tab ved grove forsømmelser og systematiske og væsentlige fejl i sagsbehandlingen begået af kommunen.
4. Et udvidet udgangspunkt om opsættende virkning, når kommunerne fratager eller nedsætter tildelt støtte på socialområdet.

Bemærkninger til forslaget

Kommunernes sagsbehandlingsfejl tydeliggøres af eksisterende data

Det er veldokumenteret, at kommunerne træffer mange forkerte eller direkte uretmæssige afgørelser på socialområdet. Det underbygges både af lovgivningens indretning, data og utallige personlige historier fra danskerne og deres pårørende.

Når en borger klager over en kommunal afgørelse på socialområdet, er det Ankestyrelsen, der behandler klagen. For socialområdet generelt var omgørelsesprocenten i 2019 på landsplan 41 pct. Omgørelsesprocenten er udtryk for den andel af de realitetsbehandlede klagesager i Ankestyrelsen, som ændres, ophæves eller hjemvises. Omgørelsesprocenten på voksenhandicapområdet var i 2019 på landsplan 46 pct. Omgørelsesprocenten på børnehandicapområdet var i 2019 på landsplan 51 pct., jf. »Omgørelsesprocenter på socialområdet i 2019«, sim.dk, den 16. juni 2020.

Ankestyrelsen afgjorde i 2019 omkring 26.400 sager på det kommunale social-, beskæftigelses- og børneområde. Af det samlede antal blev godt 24.000 realitetsbehandlet. Omgørelsesprocenten var knap 33 pct. for alle sagsområder ifølge »Ankestyrelsens årsredegørelse til Det Rådgivende Praksisudvalg 2019«.

Der er næsten lige så mange fejl i sager, der ikke påklages, som i sager, der påklages, og antallet af sager med fejl er stigende. Ankestyrelsens stikprøver viser, at der er alvorlige fejl i 25-50 pct. af de sager, som borgerne ikke har klaget over (»Retsikkerhed for udsatte borgere«, Advokatrådet, 2020, side 7 og 11).

Ankestyrelsen overtog i 2013 opgaven som anden instans fra de sociale nævn. Derfor kendes omfanget af klagesager og udviklingen gennem 7 år. Ankestyrelsen har i perioden fundet stadig flere fejl i perioden 2013-2019. Andelen af afgørelser, hvor kommunen vurderes at have truffet korrekt afgørelse (stadfæstelser), lå i 2013 på 71 pct. I 2019 var den faldet til 58 pct. På socialområdet lå andelen af hjemvisninger i 2013 på 16 pct. I 2019 lå den på 32 pct., jf. ovennævnte publikation, side 8.

Kommunerne opnår efter omstændighederne væsentlige beløb i besparelse. En kommune sparede eksempelvis udgifter ved ikke at have leveret hjælp til aflastning i 74 uger og sparede derved 1.250.000 kr. ifølge en sag fra Østre Landsret i 2014. En anden sag fra Retten i Holbæk handlede om ulovlig nedsættelse af hjælp fra 121 timer om ugen til 29,5 timer om ugen. Her sparede kommunen udgifter til hjælpere i 91,5 timer om ugen i 61 uger, hvilket udgjorde en estimeret besparelse på 881.000 kr., jf. ovennævnte publikation, side 22.

Selv om sådanne sager kan antages at medføre væsentlige omkostninger og tab af livskvalitet for både borger og familie, kompenseres der ikke for den værdi, der har medført en besparelse for kommunen.

Særligt om sagsbehandlingstider

I forvaltningen er der et toinstansprincip – et princip, der grundlæggende er godt. Princippet skaber dog et problem, hvis den borger, der får en ulovlig afgørelse, skal vente endnu længere på sin afgørelse. Udgangspunktet om opsættende virkning kan der derfor sættes spørgsmålstegn ved, når der sker hjemvisning af mere end en tredjedel af klagesagerne. Således fik 2.287 borgere forlænget deres sagsbehandlingstid fra 6-7 måneder til 12-14 måneder som følge af hjemvisning i 2019, jf. ovennævnte rapport, side 15. Det høje antal af forlængede sagsbehandlingstider må ses i lyset af den særdeles indgribende karakter, der som udgangspunkt er gældende på social- og beskæftigelsesområdet. Det er f.eks. både påfaldende og uacceptabelt, at børnehandicapområdet er behæftet med fejl i mere end hver anden afgørelse. Når der er tale om børn, er behovet for hurtige og korrekte afgørelser altid af særlig vigtighed.

Nye Borgerliges forslag

Forslagsstillerne mener, at der er behov for en helt ny og konsekvent tilgang til kommunernes sagsbehandling på social- og beskæftigelsesområdet.

Den eksisterende lovgivning giver i dag kommunerne besparelser ved at træffe forkerte afgørelser på socialområdet. Borgeren kompenseres imidlertid ikke for de væsentlige omkostninger, som dette velfærdstab påfører både borgeren og dennes pårørende. Konkrete kompensationsordninger på socialområdet skal derfor være en del af lovgivningen nu, således at man fjerner incitamentet til at spekulere eller lade stå til.

Forslagsstillerne finder, at indvendinger mod forslaget, der beror på økonomi, må afvises. Det må forventes, at økonomien ikke er baseret på at opretholde en retstilstand, hvor kommunale afgørelser på socialområdet i vidt omfang er forkerte. Politikerne skal ikke kunne slippe afsted med at love danskerne velfærdsydelse, der i mange praktiske tilfælde kun eksisterer på papiret, eller som først bevilges, når borgeren har klaget. Politikerne accepterer ikke, at borgerne kan spare penge ved at handle imod lovgivningen, og derfor skal borgerne heller ikke acceptere, at kommunerne sparer penge ved at træffe afgørelser, der medfører, at borgerne nægtes ydelse, de har krav på.

Der er efter forslagsstillernes holdning ikke grundlag for at tro, at den nuværende lovgivningsmæssige ramme kan ændre på tallene for kommunernes fejlafgørelser m.v. Kommunerne har i over et årti varetaget handicapområdet, og der er en højere omgørelsesprocent i dag end i 2013, hvor data om klagesager fra alle landets kommuner blev samlet. De initiativer, der er sat i gang for at undgå, at sociale myndigheder træffer forkerte afgørelser, og hvor der f.eks. henvises til et taskforceforløb og flere principafgørelser, må efter forslagsstillernes holdning afvises som uegnede. Taskforceen har eksisteret i 5 år, men i samme periode er antallet af stadfæstelser faldet fra 67 pct. til 58 pct., hvilket taler imod, at den fremgangsmåde er egnet til at skabe grundlag

for, at kommunerne træffer flere korrekte afgørelser. Det kan også fremhæves, at Ankestyrelsens offentliggørelse af kommunernes omgørelsesprocenter er velkommen, men efter forslagsstillernes holdning utilstrækkelig.

Endelig kan forslagsstillerne konstatere, at problemerne med fejlbehæftede afgørelser på socialområdet kun er blevet værre under skiftende regeringer og kommunalbestyrelser. Forslagsstillerne finder det derfor åbenlyst, at det er lovgivningen og den manglende vilje til at ændre lovgivningen, der er problemet.

På ovenstående baggrund pålægges regeringen derfor at fremsætte den fornødne lovgivning, der bl.a. indebærer:

1. *Der indføres en dagsafgift på 500 kr. pr. døgn for kommunernes overskridelse af sagsbehandlingsfrister. Afgiften tilfalder borgeren.*

Kommunalbestyrelserne fastsættes entydige sagsbehandlingstider for socialområdet, herunder på børnehandicapområdet, som er egnet til at udregne en afgift, der som udgangspunkt bør ligge på 500 kr. pr. overskreden fristdag. Afgiften tilfalder borgeren.

Forslagsstillerne bemærker, at der kan være områder som i kraft af konkrete forhold ikke egner sig til en simpel fristberegning, men at dette forhold ikke må gøre princippet ineffektivt. Forslagsstillerne bemærker derudover, at kommunerne ikke bør sanktioneres, hvor overskredne sagsfrister alene skyldes forhold, der kan bebrejdes borgeren. Kommunen skal i så fald løfte bevisbyrden for, at overskridelsen skyldes borgerens forhold.

2. *Der indføres en kompensation til borgeren i form af over-*

førsel af den fulde berigelse eller besparelse, kommunen har opnået ved at træffe en forkert eller ulovlig afgørelse.

Det kan lægges til grund, at kommunerne i et vist omfang kan spekulere i at forhale sagsbehandlingen. Det er urimeligt, at kommunen oppebærer en besparelse, uden for tilfælde af decideret spekulation, mens borger og families efter omstændighederne væsentlige velfærdstab ikke kompenseres.

3. *Der indføres en kompensation til borgeren for ikkeøkonomiske tab ved grove forsømmelser og systematiske og væsentlige fejl i sagsbehandlingen begået af kommunen.*

Der indføres en mulighed for kompensation for borgerne, hvor kommunen har udvist grov eller systematisk forsømmelse eller væsentlige fejl ved afgørelser på socialområdet. Denne mulighed bør træde i kraft, hvor der kan påvises sådanne fejl, uden at en berigelse eller besparelse for kommunen kan konstateres.

4. *Der indføres et udvidet udgangspunkt om opsættende virkning på socialområdet, når kommunerne fratager eller nedsætter tildelt støtte.*

Der består særlige hensyn for de tilfælde, hvor kommunen vil fratage eller nedsætte støtte, der allerede er bevilget. Løsningen er derfor selvsagt uegnet for de tilfælde, hvor borgeren første gang søger om ydelsen.

Udgangspunktet kan eventuelt gøres dynamisk, således at et område med en omgørelsesprocent hos Ankestyrelsen på mere end 50 pct. i det forgangne år tillægges opsættende virkning for det indeværende år.

Skriftlig fremsættelse

Mette Thiesen (NB):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en kompensationsordning til borgerne for kommunernes sagsbehandlingsfejl og fristoverskridelser på socialområdet.

(Beslutningsforslag nr. B 70)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.